בס"ד **חג הסוכות תשפ"ב**
די וואך אין **שריפט #133**

טאפלטער שריפט
סוכות נומער

די וואך אין שריפט

פארצייכנט
א לעבן פון רוחניות

אויפגעגעבן א לעבן פון רום און כבוד פאר תורה: די שטוינענדע לעבנסגעשיכטע פון מייסטער-ארטיסט **ר' יונתן גערשטיין הי"ו**

חפצי קודש:
א באזוך אינעם רייכן אוצר הספרים פון הרה"ח ר' מענדל לאנדא

ספעיס געיעג:
די צוויי לייבן אויפ'ן פראנט פונעם ספעיס פארמעסט

חסידים הראשונים:
הרב החסיד ר' אשר יונה וויינבערגער ז"ל

בצילא דמהימנותא

הרב טובי' פריינד

האלט אפ אן אינהאלטסרייכער שמועס מיט
הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

אם חכם בני

חשוב'ע אידן וואס האבן זוכה געווען מיטצולעבן ווי **זייערע קינדער זענען משמש באדמורות**

למען קדושים מושלכים באש

שמועס מיט **הרה"ח הישיש ר' אברהם הכהן כ"ץ ז"ל** וועלכער האט איבערגעלעבט ד"ר מענגעלע ימ"ש אלס א צווילינג

א קוויטל ביי צדיקי דורינו

שמואל סופר
אבזערווירט דאס פראווען ביי גדולי ישראל

א טאג אין סאמאליע

ר' משה קליין

באזוכט די געפארפולע סאמאליע אויף איין קורצן טאג, **און קערט זיך צוריק מיט אן איבערגעוועלדיקער ערפארונג**

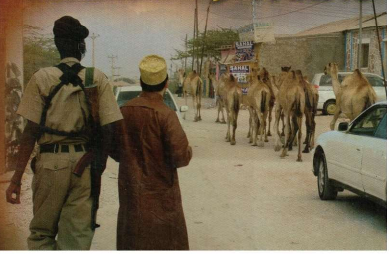

מלכות שבמלכות

א רוזינער שניט

א 'בקודש פנימה' פראיעקט וועט נישט זיין גאנץ אן א באזוך אין סאדיגורער הויף, ביי כ"ק אדמו"ר מסאדיגורא הגה"צ ר' יהושע העשיל פרידמאן שליט"א.

מען שטייט אביסל מער ווי א יאר ווען די עולם החסידות איז געכאפט געווארן אין א טאטאלן שאק נאכדעם וואס דער לעצטער סאדיגורער רבי כ"ק אדמו"ר ר' ישראל משה פרידמאן זצ"ל האט באשטימט אז זיין שטול זאל ערפילט ווערן דורך זיין פינפטער זון הגה"צ ר' יהושע העשיל.

מאנכע אין דער עולם החסידות האבן באטראכט די התמנות ווי א התמנות פון א ינוקא, א באגריף וועלכער האט עקזיסטירט אין דער פארגאנגענהייט אין מערערע חסידישע הויפן ווי אין קארלין, טשערנאביל ועוד.

אנדערע האבן באצייכנט די התמנות אין פאראלעל צו א גרויסער טייל פון די היינטיגע רבי'ס וועלכער האבן ממלא מקומו געווען אין די פריע צוואנציגער יארן, ווי כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א, כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א, כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א, כ"ק אדמו"ר מקארלין סטאלין שליט"א ועוד.

אבער ביי יעדן, אן קיין אויסנאם, האט עס אויסגערופן נייגער. יעדער האט געוואלט וויסן און הערן איבער דעם יונגן רבי. מען האט געוואלט הערן איבער זיין פערזענליכקייט און ווי אזוי זיין התמנות איז אויפגענומען געווארן אין דער חסידות, ביי די זקני החסידים און די עיני העדה.

דער זעלבער נאטורליכער נייגער האט אונז באגלייט אויך ווען מיר האבן זיך ארויסגעלאזט אויפ'ן וועג אין דער 'בקודש פנימה' פראיעקט. איינס פון די ערטער וואו עס שפיגלט זיך צום מערסטנס אפ די אדמורו"ת איז אין געביט פון די פראווערײ, בפרט שטייענדיג ערב די ימי הרחמים והרצון, א צייט ווען קינד-און-קייט ביי א חסידות איז זיך מטריח בטירחא דגופא און קומט צוגיין צום הויף מיט די בני המשפחה לברך ולהתברך ביים צדיק.

איינס פון די כאראקטארן מיט וועלכער דער עולם החסידות צייכנט זיך אויס איז הכנעה פאר א רבי. דער חסיד איז נכנע פאר'ן רבי'ן, און נאכמער איז עס איז דא אין דעם ריזינער הויף, וואו עס איז דא דער שילוב פון חסידות מיט מלכות.

דער רבי אין די ריזינער הויפן איז נישט נאר א רבי, ער איז א מלך! די באנעמונג

איז מיט [illegible] מלכות, וואס [illegible] פון דעם רבי'ן [illegible] נישט קיין [illegible], [illegible] א כמא מלכות און [illegible] אין דער [illegible], נאר ווי אן עבד [illegible] וואס גייט ארויס פון דעם רבי'ן [illegible] א בחינה פון [illegible].

און די [illegible] פון דער [illegible]...

דאס [illegible] האט [illegible] מיט ספיקות; [illegible] וועלן מיר [illegible] בקודש פנימה [illegible] נאך [illegible] מיר [illegible] דער ערשטער שריט, [illegible] קענען, ביים רבי'ן [illegible].

"[illegible] האבן מיר [illegible] געטריישן [illegible] איז שוין [illegible] נעקסטע וואך."

א וואך [illegible] האבן מיר ווידעראמאל [illegible]. מיר האבן דערמאנט [illegible] גבאי [illegible] מיר האבן שוין געקלינגען [illegible] וואך [illegible] האט אונז [illegible] די וואך. דער גבאי האט נישט [illegible] אבער ער האט אונז געגלייבט [illegible].

דער גבאי האט [illegible] איך בין? צו [illegible] און [illegible] בעיקר צי דער רבי קען [illegible].

"אפשר קען ער מיין משפחה." מיין [illegible] האט [illegible] און ער האט באשטימט א צייט וואו איך קען אריינצוגיין צום רבי'ן.

מיט א צייט אין די [illegible] האט דאס בילד שוין [illegible]. איך וועל זיין א שטיקל [illegible], איך בין נישט געקומען [illegible], איך האב א באשטימטער צייט ווען כ'גיי אריין.

איך האב מיך [illegible] אין וועג. נאכ'ן זיכער מאכן אז אין מיין טאש איז דא א גארטל, [illegible], איך געדענק אלע נעמען פון מיינע קינדער, האב איך מיך ארויסגעלאזט אין וועג אריין און מיט א תפלה צום בורא עולם אז מיין מיסיע זאל געקרוינט ווערן מיט א סוקסעס, איך זאל מיך נישט אומקערן פון דארט מיט ליידיגע הענט.

אין דער 'גוטמאכער' גאס

מיין הארץ האט האסטיג געבאמבעט ווען דער קאר האט געמאכט א רעכטס אריין אין דער שטילער גוטמאכער גאס, אין בני ברק.

א היסער געדעכטער לופט האט מיר באגעגנט ווען כ'האב ארויסשפאצירט פון דעם קאר. עס איז געווען הייס און אויך שטיל. עס האט מיך געדויערט א רגע צו זיין זיכער אז האב דערגרייכט מיין ציל. די ארום און ארום איז זייער שטיל, אבער ווען כ'האב באגעגנט די מאיעסטעטישע געביידע שטיין פאר מיך, האב איך געוואוסט אז איך בין אויף דעם ריכטיגן ארט.

איך האב זיך געטראפן שטיין אין צענטער פון דער גרויסער שול. עס איז שיין און רייך. א ריזינער קלויז, דער עולם איז געזעסן און געלערנט, דא, דארט איז געווען שיעורים, קאווע צו טרינקען, די ווירטשאפט מאכט א גוטער איינדרוק און נאך מער הערט זיך עס עכט חסידיש, דער עולם רעדט אידיש, די אינגעלייט גיין מיט'ן פולן לבוש, עס דערקענט זיך א מונטערקייט, זינט דער נייער רבי האט איבערגענומען די לייצעס.

אבער וואס טוט זיך מיט'ן קבלת קהל?

נאכ'ן ארומוואנדערן אביסל האב איך באמערקט א שטיקל פארקער אויפ'ן צווייטן שטאק. פאמיליעס מיט קינדער גייען אריין און ארויס, איך האב מיך פארגעשטעלט אז דא דארף צו זיין די זאך. נאכ'ן פרעגן איינעם און באקומען דער דערוואַרטערטער באשטעטונג צו מיין שאצונג, האב איך מיך געטראפן שטיין אויפ'ן צווייטן שטאק, אין דער ווארט-זאל, וואו מען גייט אריין בקודש פנימה.

דער ערשטער איינדרוק איז געווען שטארק. עס איז געווען א געפאקטער ווארט-זאל. צווישן די וואס האבן געווארט האט מען דערקענט משפחות מיט קינדער, עלטערע אידן, מיטליעריגע, ארבעטער, בני תורה און אויך עטליכע פרעמדע, נישט אזוינע וואס ציילן זיך דייקא פון דעם סאדיגורא הויף, אזוי אז איך האב מיך געשפירט אינדערהיים...

אין דער לופט האט געהערשט ערנסטקייט. ביים טיר זענען געשטאנען צוויי גבאים. איין גבאי האט געהאלטן אין זיין הענט א צעטל מיט די איינגעשריבענע נעמען, אז עס זאל זיין סדר, ווער עס גייט אריין, ווער עס גייט ארויס.

שפעטער, וועלן מיינע אויגן אויפכאפן די מלכות'דיגקייט וואס עס הערשט אויפ'ן ארט. יעדעס מאל, איידער נאך א איד גייט אריין, וועט דער גבאי זיך אוועקשטעלן ביים טיר און איינמעלדן דעם רבי'ן ווער עס קומט יעצט אריין.

"ר' שמעון..."

דער רבי פארנויגט דעם קאפ אלץ צושטימונג אז ער קען אריינקומען, דער גבאי גיט איבער דעם סיגנאל פאר דעם איד און דער איד נאכ'ן פאררעכטן דער גארטל און קוקן צי דער קוויטל מיט'ן פדיון ליגט גוט, גייט אריין.

דער אטמאספער איז זייער העפליך און אנגענעם. אויפ'ן טיש אז דא לעקעך און בראנפן און כ'ווער באגריסט פון דעם גבאי.

"שלום עליכם א איד..." דער גבאי באשטעטיגט אז מיין נאמען שטייט טאקע אויפ'ן צעטל און ווייזט מיר אן וואו מען קען שרייבן א קוויטל, ווען ער באטאנט מיך אז עס וועט נאך געדויערן אביסל צוליב דעם עולם, אבער איך קען זיין רואיג, איך וועל אריינגיין.

א שטיין גייט מיך אראפ פון הארץ, מיין מיה איז נישט געווען אומזינסט און כ'ווענד זיך צו דעם קוויטל-שרייבער.

ודור רביעי ישובו הנה

דער אלטער גבאי

ביי א טיש זיצט זיך דער אור אלטער גבאי ר' משה סגל און שרייבט די קוויטלעך.

יודעי דבר פון דעם חצר ווייסן צו דערציילן אז ר' משה איז שוין גבאי דא פיר דורות אין איין צי.

זיין גבאות האט זיך אנגעהויבן ביים בעל כנסת מרדכי און האט ממשיך געווען ביים בעל עקבי אבירים און שפעטער ביים בעל אביר ים ביז צום היינטיגן רבי'ן.

ר' משה איז איין שטיק היסטאריע און איז א גוטער בעל מספר. דערקענענדיג אויף מיין געשטעל אז איך בין נישט א

דארטיגער הייבט זיך א דרישה וחקירה. איך רעד איינגעהאלטן, אויס מורא אז מען וועט נאך דערגיין מיין סוד, אבער דא דארטן, נאשט מען אביסל.

ר' משה בארואיגט מיך. איך דארף נישט זיין אזוי נערוועז.

"האסט געזען ווער עס איז יעצט אריין צום רבי'ן?" ניין. איך האב נישט געזען אבער ר' משה דערציילט מיך אז ער אויך א פרעמדער איד וועלכער איז אהערגעקומען צופארן פון אויסלאנד צום רבי'ן שליט"א. "עס קומען דא אסאך פרעמדע."

צווישן די אידן דערקען איך איין איד וועלכער וואוינט אין ירושלים עיה"ק. דער איד איז דא מיט דער גאנצער משפחה, די בני בית, די קינדער, איך האף אז ער וועט מיך נישט דערקענען, איך געב א בייג איין מיין קאפ ווען ער גייט מיך אדורך און מען הייבט אן צושרייבן דעם קוויטל.

נאכ'ן איינשרייבן די ליסטע פון נעמען פרוביר איך אריינצוגיין מיט ר' משה אין א שטיקל שמועס.

אלס לאנגיעריגער גבאי האט ער זיכער אסאך צו דערציילן. ווי עס שיינט איז ער א גרויסער מספר און כ'באטראכט די מעגליכקייט אים צונעמען איין טאג אויפ'ן צימבל פאר אן אינטערוויו, אבער מיין יעצטיגער ציל איז צוהערן איבער דער היינטיגער פראווערײ.

"דער רבי נעמט אויף דריי מאל א וואך און עס איז אלעמאל אנגעלייגט."

"בעפאר די הייליגע טעג?" פרעג איך איבער. "ניין, אלעמאל. צרכי עמך ישראל מרובים."

"צי איז דא אן אונטערשייד צווישן דעם היינטיגן רבי'ן און זיין טאטע?"

"דער שניט איז די זעלבע, אבער עס איז אלעמאל דא חילוקים. דער היינטיגער רבי איז א מקצר. פון נאטור אויס איז ער מער א יאגענדער, אלעס גייט שנעלער. דאקעגן זיין טאטע איז געווען א שמועסער, אבער דאס איז אין אלגעמיין."

איך וויל נישט פרעגן צופיל שאלות. אז מען חקרנ'ט צופיל קען עס אויסזען ווי איך בין דא מיט א ציל. נאכ'ן געבן גבאי-געלט, מאך איך פריי מיין בענקל פאר א צווייטן איד, וועלכער קומט אויך אהער

צו שרייבן א קוויטל און כ'שטעל זיך אין ווארט-זאל.

דער אטמאספער אין ווארט-זאל איז א געמישעכטס פון ערנסטקייט און גוטמוטיגקייט. מען ערלויבט זיך א ווערטל דא, א ווערטל דארט, אבער אין אלגעמיין איז עס ערנסט. די פראווערײ אינעווייניג איז נישט צו לאנג אבער אויך נישט צו קורץ.

"עס ווענדט זיך אין דעם נושא," זאגט מיר א איד, אבער איינוועגס באטאנט ער אז עס איז נישט דא אזא זאך ווי אריין און ארויס. יעדער קוויטל ווערט געליינט בכובד ראש, מיט א געלאסענקייט, דער רבי אינטערעסירט זיך אין יעדן איינעם, צומאל וועט ער מאנען געוויסע זאכן.

דער זייגער רוקט זיך. כ'שטיי זייטיג, ווען פלוצלונג קומט דער קבלת קהל אן צו א צייטווייליגן אפשטעל. דער גבאי מעלדט איין פאר'ן עולם אז דער רבי גייט דאווענען מעריב.

מיין 'אריינגיין' צייט איז אריגינעל געווען פאר מעריב, אבער דער עולם איז גרויס און אינצווישן איז דא הזכרות, אזוי אז איך וועל מוזן אויסווארטן אויף נאך מעריב.

איך זע עס ווי א געלעגענהייט. אסאך האב איך שוין געהערט איבער דעם סאדיגורא סדר, אז דער רבי דאוונט אין צימער און דער עולם אין שול, און יעצט וועל איך עס קענען זען פון דער נאנט. עס איז קענטליך. דער רבי דאוונט אין דאוון-צימער און דער עולם דאוונט אין שול.

אסאך וואס צו זען איז נישט דא, עס איז נאר דער ספעקטאל.

דאס דאווענען ענדיגט זיך און אט הייבן זיך אן צורוקן זאכן. עס ווערט נענטער צו מיין רייע. מען דארף עס מיר נישט זאגן, איך ווייס עס לויט די הארץ קלאפעס, איינער גייט אריין, איינער קומט ארויס, נאך איינער גייט אריין, נאך איינער קומט ארויס און אט.

דער גבאי גייט פאראויס און מעלדט איין אז....

בקודש פנימה
אין סאדיגורער הויף

איך טרעט אריין א פוס אין צימער. דער רבי זיצט אויפ'ן אויבנאן געקליידעט אין א סאמעטענע געבלומטע בעקישע, אין צענטער פון צימער שלענגלט זיך א לאנגער טיש וועלכער ביים שפיץ זיצט דער רבי שליט"א.

א בארג פון קוויטלעך ליגט אינדערזייט. צווישן זיי דערקענט זיך די פדיון-געלט. מען קען דערקענען סיי אמעריקאנער וואלוטע, ענגלישע פונטן און ארץ ישראל'דיגע שקל.

די ערשיינונג פון דעם רבי'ן איז מלכות'דיג. איינגעהאלטן, שטיל, פאסיוו, איך לייג אראפ דעם קוויטל אויפ'ן טיש און דער רבי נעמט עס איבער. מיט א גרויסער מאס ישוב הדעת לייענט ער איבער שורה נאך שורה, ווארט ביי ווארט, ער פרעגט איינציגע שאלות איבער דער משפחה און ווען עס ענדיגט זיך, גייט ער אריין אביסל טיפער, אין א שמועס מיט מיך.

יעדעס ווארט איז געמאסטן. סיי די ווערטער זענען געמאסטענע, אויך די באוועגונג איז איינגעהאלטן. דער רבי זיצט אויף זיין בענקל מיט א קענטליכער כובד ראש, יעצט פראוועט מען זיך, עס איז נישט קיין צייט פאר דברים בעלמא.

דער רבי אינטערעסירט זיך ביי מיך איבער וואו כ'דריי זיך און מיט וואס איז מיין באשעפטיגונג.

נאכ'ן דערציילן פאר'ן רבי'ן אז איך טו אין שרייבערײ און צווישן אנדערע שרייב איך מעשיות פון צדיקים, דערציילט מיך דער רבי א מערקווירדיגע עובדא פון זיין

אותות ומופתים באדמת בני חם

שטייענדיג אין ווארט-זאל האבן מיר פרובירט אנצוקניפן א שמועס מיט די חסידים און צווישן אנדערע האב איך
עפרעגט פון די חסידים צי מען זעט עפעס גרויסקייטן ביי די פראווערײ.

דער חסיד ענטפערט מיך מיט דעם באקאנטן ריזינער ווארט: "מופתים?" פרעגט ער מיך ווענדיג פארשטיין צי
'מיין דאס.

איך האב דאס אויך געמיינט, אבער מער איבער דעם עצם אריינגיין.

"אין ריזין איז דא א ווארט 'אותות ומופתים באדמת בני חם – אז אין חם איז אותות ומופתים א נושא – ביי אונז
איז עס נישט קיין נושא."

דערביי לייגט ער צו א ווארט וואס מען זאגט נאך אז מען פלעגט זאגן אז ביים זיידן דער הייליגער מגיד האט זיך
עוואלגערט מופתים אונטער'ן טיש, אבער עס איז נישט געווען ווער עס זאל זיי אויפהייבן... ווייל דאס איז נישט
'ער נושא.

"אבער מען זעט גרויסע זאכן און עס איז נישט וואס מען זעט, עס איז די ערנסטקייט, די נאנטקייט וואס די
חסידים שפירן דא, די התקשרות, אז מען האט א טאטע, א רבי מיט וועמען מען קען זיך דורכשמועסן."

הייליגער ריזינער זי"ע, אז עס
' געקומען צו אים צוויי אידן,
האט ארויסגעגעבן א ספר מיט
ורה און איז געקומען נעמען א
'ויף, דער צווייטער מיט א ספר
' צדיקים, אויך ער איז געקומען
ברכה.

ר ריזינער האט געהערט איבער
אידן וואס ווארטן דארטן האט
זן אז ערשט זאל דער מחבר פון
צדיקים אריינקומען און געגעבן
וטיין פארוואס
ויך אזוי.

צִיר זיך ווי די
. אין דער תורה
רא די סיפור פון
גולם און יציאת
און שפעטער
רינים."

בי גיט דערמיט
רשטיין דאס
פון איבערגעבן
סיפורי צדיקים.

טעל פאר'ן רבי'ן
. דער רבי איז
מיך אינאיינעם
ש, ער וויל וויסן

די צדדים און נאר נאכ'ן הערן די שאלה
ביז צום סוף, גיט ער די הכרעה.

איך בין זוכה צו באקומען א ברכה,
ווען כ'געב צו פארשטיין פאר'ן רבי'ן די
חשיבות פון באקומען א ברכה פון א איד
וואס איז בן-אחר-בן צום הייליגן מגיד.
דער רבי ווינטשט שיין אן און איך הייב אן
ארויסצוגיין פון צימער.

איך האב געגעבן א טריט ארויס און
דער רבי זאגט פאר'ן גבאי ער זאל מיך
צוריקרופן.

שפאנענד געב איך א גיי צוריק. דער
רבי אינטערעסירט זיך צי איך האב
אלעס געפרעגט, געבנדיג צו פארשטיין
אז מעגליך ווייל איך בין א פרעמדער בין
איך אביסל דערשראקן. דער רבי וויל זיין
רואיג, אז איך האב זיך געשפירט היימיש.

איך באדאנק זיך פאר'ן רבי'ן און איך
פארלאז דעם צימער.

א לאנגער צייט וועט דער איינדרוק
בלייבן איינגעקריצט ביי
מיך. די באנעמונג, די
מלכות, די איידלקייט,
די כובד ראש, איז א
זעלטענהייט וואס מען
טרעפט נישט ערגעץ
אנדערש.

דער רבי איז יונג,
אבער עס איז קענטליך
אז ער טראגט אויף זיך
די לאסט פון דער קהילה
און פון טיפן הארצן איז
מיין ברכת הדיוט אז
די הייליגע מלכות זאל
ממשיך זיין ווייטער און
אויף אייביג, ביז משיח'ס
טאג.

אין דער ליטווישער וועלט

ביי הגאון הגדול רבי גרשון איידלשטיין שליט"א

און צי גייען אויך די ליטווישע אריין נעמען א ברכה פאר'ן קומענדיגן יאר?

די שאלה איז אונז אקעגן געקומען פאר די אויגן ארבעטנדיג אויף דעם 'בקודש פנימה' פראיעקט.

"ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים". דער מושג פון זיך גיין ווינטשן ביי ערליכע אידן ווערט שוין דערמאנט אין דער גמרא. אפילו מיר זאלן ווען וועלן זאגן אז דער זיך גיין ווינטשן ביי ערליכע אידן איז א חסידישער זאך, איז אבער דא די גמרא וואס זאגט אנדערש, און ווער קען זיך קריגן מיט א בפירוש'ער גמרא?

אריינגייענדיג מיט א ליטווישער איד אין א שמועס איבער דעם נושא פון קבלת קהל און זיך גיין פראווען ביי רבי'ס אדער 'גדולי תורה' האט ער מיך געמאכט א שטיקל סדר אין דעם נושא.

"א חסיד געהער צו א חצר. זיין שייכות צו דער ארט ווערט זייער אסאך מאל זיין א ירושה. ער געהערט צו דעם און צו דעם רבי'ן. דא דאוונט ער, אין דעם מוסד וועט ער שיקן זיינע קינדער, דאס גאנצע לעבן פון דעם ברית ביז צום ענדע דרייט זיך ארום דער חסידות! אבער אין דער ליטווישער וועלט איז די זאך נישט אזוי שטארק אוועקגעשטעלט. עס איז מער לויזער. מען מוז נישט דאווענען אין איין געוויסע שול און שיקן די קינדער אין איין ספעציפישער מוסד, אבער אין דעם נושא פון קבלת קהל איז יא דא א געוויסער שייכות."

עס איז געווען א חידוש צו הערן אז אין דעם זון איז יא דא א געוויסער שייכות, מיר האבן גלייך געוואלט וויסן וואס אזאנס איז דער שייכות.

"דער שייכות וועט נארמאל זיין מיט דעם ראש הישיבה. דאס לעבן פון א ליטווישער בחור פארעמט זיך אויס ארום דער ישיבה. דאס לערנען ביי א ראש הישיבה ברענגט א נאנטקייט צו דעם ראש הישיבה. אויב די ישיבה איז צו גרויס וועט עס זיין דער משגיח, דער משפיע, דער מגיד שיעור, אבער ערגעצוואו טרעפט זיך יעדער איינער אן אדרעס

מיט וועמען ער קניפּט זיך אן א שייכות, פאר אים וועט ער פארלייגן זיינע שאלות, זיינע צווייפלונגען און שעפּן חיזוק, אדער בעטן א ברכה."

דער ליטווישער לייגט צו: "די ראשי הישיבה האבן געווענליך נישט קיין ארגאניזירטע קבלת קהל. עס איז מער אז מען ווארט זיי אפּ ווען זיי קומען אהיים פון ישיבה, אדער נאך מנחה און מעריב. דער באגריף פון אן ארגאניזירטע קבלת קהל און באשטעלן אן אפּוינטמענט איז נאר דא ווען דער ראש הישיבה איז זייער גרויס, עס איז דא אן אנלויף, מאכט מען א שטיקל סדר."

אבער עס איז אויך דא די גדולי התורה. "יא, צומאל זוכן די פרעגער מער א הימלישער ענטפער, אדער זייער ראש הישיבה אליין האט פאר זיי נישט קיין ענטפער. אין אזא פאל ווען זיי גיין צום 'גדול' בתורה. דאס קען אמאל זיין ביי ר' חיים שליט"א [הגר"ח קנייבסקי שליט"א] אדער ביי ר' גרשון שליט"א [הגאון ר' גרשון איידלשטיין שליט"א].

זיבעציג יאר פון שיעורים

מיר האבן דערמאנט די צוויי גדולי תורה, אבער דער וועלט פון גדולי תורה איז א לעבעדיגע וועלט, עס איז דא ביי זיי א שפע פון גדולי ישראל, אזוי אז מיר האבן זיך אסאך גע'ישוב'ט וועמען מיר זאלן אויסוועלן פון די אלע, אבער ביים ענדע איז דער גורל געפאלן אויף דעם גרויסן גאון ר' גרשון איידלשטיין שליט"א.

עס איז נישט א טאג טעגליכער זאך אפּצושטאטן א באזוך ביי א גדול בתורה אין די יארן לאורך ימים שנים וטובים.

דער חידוש ביי אים איז צווייפאכיג. אויסער די עלטער בלי עין הרע, איז עס אויך די קלארקייט, די שטארקייט און בעיקר די פרישקייט וואס נעמט ארום א איד אין די יארן. נישט אומזיסט איז זיין שטוב א תל תלפיות! לויט מיין חשבון איז ער כמעט א יחיד בדורו! עס איז נישט דא בדומה לו, א איד וואס באזיצט די אלע דערמאנטע מעלות און דאס האבן מיר געוואלט זען און מיטלעבן.

שמועסנדיג מיט א מקורב נאכ'ן באזוך, זייענדיג פול מיט באגייסטערניש, האבן מיר אים א זאג געגעבן אז הלוואי זאלן מיר האבן די פרישקייט אין די זעכציגער יארן. "אין די זעכציגער? דו רעדסט פון די זעכציגער און כ'זאג הלוואי אין די דרייסיגער יארן..."

ער האט רעכט! און בפרט ווען מען זעט עס צו מיט די אייגענע אויגן.

"עס איז שוין זיבעציג יאר וואס דער ראש הישיבה שליט"א פארפעלט נישט איין טאג צו געבן זיין שיעור אין דער וועלט-בארימטער פאנעוויזשער ישיבה. עס קען זיין קאכעדיג הייס [אין די בני ברק'ער היצן] עס קען זיין קאלט, עס רעגנט און אפילו אין דער קאראנא עפּאכע, אבער ביי דער ראש הישיבה איז נישט דא אזא זאך ווי פארפעלן א שיעור, און דאס רעכנט אריין אויך פרייטאג און שבת."

"דער מקורב לייגט צו אז דאס איינציגסטע מאל וואס דער ראש הישיבה שליט"א האט נישט געגעבן קיין שיעור איז געווען ווען ער איז געזעסן שבעה ל"ע נאך זיין טאכטער אדער זיין ברודער.

"ער האט שפּעטער געזאגט אז דאס נישט קענען פארלערנען דעם שיעור איז געווען די שווערסטע זאך ביי אים זיצנדיג די שבעה."

און וואס לערנט ער פאר פרייטאג און שבת? ווילן מיר וויסן. "א גאנצע וואך לערנט ער פאר דער קביעות'דיגער גמרא שיעור, אבער פרייטאג און שבת, גיט ער א שיעור אין אן אנדערע גמרא."

דאס רעדן ארום די שיעורים איז א שטיקל הקדמה פאר דער קבלת קהל. דער מקורב גיט מיך צו פארשטיין אז דער סדר-היום פון דעם ראש הישיבה דרייט זיך ארום דעם שיעור. זיין גאנצער חיות ליגט אין דעם שיעור. די ערשטע זאך ביי אים איז דער שיעור. אויב האט ער ווייניג כח, וועט די ערשטע זאך זיין דער שיעור.

"ער מעסט זיך כסדר וויפיל כח ער האט. אויב איז ער שטארק בכח וועט זיין א שיעור און אויך א קבלת קהל. אויב איז ער ווייניג בכח וועט נאר זיין א שיעור..."

און אויך דער קבלת קהל איז דא אויף א שטארקער פארנעם. טאג טעגליך וועט דער ראש הישיבה אויפנעמען אידן וואס קומען צוגיין און ווילן הערן הכרעות אין אלע ענינים.

ווי מיר פארשטיין איז דא פארהאן צוויי סארטן קבלת קהל. איין סארט איז א לענגערע, ווען מען קען זיך דורכרעדן. דעמאלטס גייט מען אריין אין צימער אליין; דער סארט קבלת קהל וועט זיין אין די מיטאג שעה'ן נאך מנחה. די צווייטע וועט זיין א שנעלערע קבלת קהל, מער די ברכה'דיגע קבלת קהל, דאס וועט פארקומען אין די נאכט שעה'ן.

אין דער ראב"ד גאס

ס'איז געווען מנחה–מעריב צייט ווען מיר זענען געקומען צוגיין צום שטוב פון דעם ראש הישיבה שליט"א.

די גאס הייסט דער ראב"ד גאס, ס'איז א שטילע און איינפאכע גאס. אויך דאס הויז פון דעם גרויסן ראש הישיבה איז נוסח פון די ליטווישע ראשי ישיבה, פשוט און איינפאך. קיין שום צייכן אז דא אינעווייניג זיצט איינער פון די גרויסע גדולי הדור דערקענט זיך נישט אינדרויסן.

אויפ'ן טיר שטייט אויפגעשריבן מיט א פשטות דער משפחה-נאמען 'איידלשטיין', א שטייגער ווי עס רעדט זיך פון נאך א פשוט'ער איד...

נאך א קלינג אויפ'ן טיר זענען מיר געווען אינעווייניג.

מיט א שטיק צייט צוריק, ווען מיר האבן זיך אינטערעסירט אין דעם לעבן פון דעם ראש הישיבה שליט"א, האבן מיר שוין געהערט אז דער ראש הישיבה שליט"א איז א גרויסער מחמיר ווען עס קומט צו געזונט.

די זאך דערקענט זיך גאר גוט שטייענדיג אין א 'קאראנא עפאכע'. די שטוב איז אויסגעבויט מיט ווענט איבעראל, און דער ראש הישיבה אליין זיצט ארומגענומען מיט א ליילעך.

"פון ווען די עפידעמיע האט באטראפן די וועלט איז נאכנישט געווען אזא זאך אז איינער זאל זיך טרעפן מיט'ן ראש הישיבה פנים אל פנים." זאגט מיך דער מקורב. "אבער אויך דאס האט אים נישט אפגעהאלטן פון געבן א שיעור ברבים און דאווענען מיט א מנין."

ווען די אומשטענדן זענען געווען גאר שווער האט דער ראש הישיבה געגעבן זיין שיעור טעלעפאניש, אבער ווען די צייטן זענען אריבער און מען האט שוין געקענט קומען אין ישיבה, איז ער טאג טעגליך געקומען אין ישיבה, ווען מען געט אכטונג צו זיין אפגערוקט.

"אסאך אידן מאכן ברית'ן ביי דעם ראש הישיבה שליט"א, די אידן ווילן איבערגעבן דעם קינד אונטער'ן ליילעך און אזוי ווערט מען מאכן דער ברית ווייל דא איז נישט דא קיין חכמות."

אונזער באזוך ווערט אפגעהאלטן אין

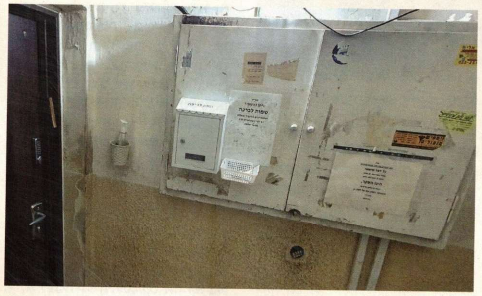

די אנהייב אלול טעג. דער 'אלול' אין די ליטווישע ישיבות איז א גרויסע צייט און עס דערקענט זיך אויף טריט און שריט. צווישן מנחה און מעריב גיט דער ראש הישיבה א מוסר-שמועס, ער לערנט פאר אין דעם ספר מסילת ישרים, און אויך דא דערקענט זיך זיין באקאנטער גלאסענקייט, רואיגקייט, זאטקייט, אין דער לופט איז דא אזא סארט טאפענדיגער אצילות, דער בליק איז פאטערליך און ליבליך, אבער ווערט אויך באגלייט מיט א מורא'דיגער קלארקייט, א שטארקער באוואוסטזיניגקייט.

"דער ראש הישיבה שליט"א ווערט אייביג זאגן אז לערנען מוסר גיט פאר א מענטש חיות. אן דעם איז דער מענטש טרוקן און פארלאשן."

צי איז דא א געוויסער מוסר-ספר וואס איז באליבט ביי אים? פרעגן מיר דער מקורב. "ניין. ער זאגט אלעמאל אז יעדער זאל לערנען וואס עס ציט אים. מען קען לערנען אורחות צדיקים, מסילת ישרים, חובת הלבבות, דער עיקר איז צו לערנען מוסר."

דער שיעור ענדיגט זיך. דער ליילעך אויפ'ן ארט פון דעם ראש הישיבה שליט"א ווערט פארמאכט. מען דאוונט א געהויבענער מעריב און נאך מעריב עפנט מען צוריק דעם ליילעך און דער עולם הייבט אן אריבערצוגיין.

פארנט פון מיך שטיין צוויי אידן, יעדער פון זיי קומט מיט א בר מצוה בחור'ל. דער טאטע שטעלט פאר דעם בחור. דער ראש הישיבה קען דעם איד און באגריסט אים, און הערנדיג אז ער גייט בר מצוה האבן נעמט ער ארויס פון שופלאד דער ספר 'הוד צבי' פון זיין פאטער, און גיט עס אלס דרשה-געשאנק ווען בעפאר דעם נעמט דער ראש הישיבה ארויס פון טאש

מתינות און פשטות

אויפ'ן וועג ארויס פון דער ראב"ד גאס באגעגן איך מיך מיט א מקורב און מיר לאזן זיך אריין אין א שמועס איבער דער קבלת קהל זוכנדיג צו הערן מער איבער דעם.

"דער ראש הישיבה איז איין שטיק פשטות! ווען עס קומט צו קבלת קהל, אויב קען ער ענטפערן די שאלה, וועט ער עס ענטפערן, און אז נישט וועט ער זאגן מיט א פשטות מען זאל גיין פרעגן ביי א צווייטן,"

מיר מערקן אויף אז עס דערקענט זיך ביים ראש הישיבה א שטארקער ישוב הדעת, א קלארקייט. דער מקורב באשטעטיגט אז דער ראש הישיבה איז אייביג מונטער און גוטמוטיג און פאסט גאר שטארק אויף אויפ'ן געזונט.

ווען מיר פרעגן דער מקורב צי צווישן די שורות פון פשטות זעט מען אמאל זאכן, דא-דארט.

"זיכער אזוי! ביי אונז איז א כלל אז ווען א בחור קומט זיך מזכיר זיין פאר א שידוך, אויב דער ראש הישיבה וועט זאגן 'במהרה' וועט עס קיינמאל נישט געדויערן מער ווי פערציג טעג און דער בחור וועט ווערן א חתן."

דער מקורב לייגט צו אן אינטערעסאנטער עפיזאד וואס ער האט לעצטנס מיטגעהאלטן.

"מיט א שטיק צייט צוריק איז געקומען צוגיין א בחור און געפרעגט דער ראש הישיבה שליט"א אז ער איז שוין אן עלטערער בחור אבער ער האט א שוועסטער העכער אים. צי ער מעג איר היפערן? נאכדעם וואס דער ראש הישיבה האט דן געווען מיט'ן בחור פארוואס זי זוימט זיך אזוי לאנג, האט ער אים געזאגט אז ער זאל איר פרעגן צי זי איז מסכים און דערביי צוגעלייגט אז וועסט זען אז גלייך נאכדעם וואס דו וועסט א חתן ווערן – וועט זי ווערן א כלה – אבער דאס זאלסטו איר נישט זאגן – דו זאלסט איר פרעגן רשות און אויב זי לאזט זאלסטו טון דעם שידוך."

דער בחור האט טאקע אזוי געטון. זי האט געגעבן ערלויבעניש און ער איז א חתן געווארן צוויי וואכן דערויף, און זי איז א כלה געווארן פיר וואכן דערויף...

"אבער דאס איז א זעלטענהייט, דער ראש הישיבה איז זייער איינגעהאלטן. אין נארמאלע אומשטענדן וועט ער נישט רעדן וועגן זיך און נישט געבן קיין הבטחות."

דער ראש הישיבה שליט"א איז באקאנט אין דער וועלט אלס א מורא'דיגער איש-שלום. שטענדיג וועט ער זוכן אוועקצושטיין פון יעדער סארט מחלוקה, און אויך באפעלן די ארומיגע אז זיי זאלן מוותר זיין פאר אנדערע.

"עס איז בכלל זייער זעלטן אז דער ראש הישיבה זאל מוסר'ן א צווייטן. אויך אויב ער וועט מוסר'ן איינעם וועט ער עס זאגן מיט א מורא'דיגע איידלקייט."

דער מקורב געט דערויף א ביישפיל: "מיט א שטיק צייט צוריק איז געקומען צוגיין צו אים א גרויסער עסקן. דער עסקן איז געקומען אין באגלייטיגונג פון א געהילף זיינער. דער עסקן האט א לאנגער צייט גערעדט בשבחו פון זיין געהילף. וויפיל חסד ער טוט. ווען ער האט געענדיגט, האט ער זיך אנגערופן – נישט ווי זיין שטייגער – אז די חסדים וואס ער טוט איז געוואלדיג גרויס, אבער ער זאל נישט פארגעסן אז מען דארף אויך לערנען."

די גוטע איינגעווארצעלטע מידות גיט זיך אויך ארויס ווען מען ברענגט צו אים קינדער אז ער זאל זיי אפשערן. אויסער וואס ער וועט זיי געבן א נאשעריי, וועט ער אויך לאזן מאכן בילדער, זאגנדיג דערביי אז אויב דאס קינד וועט הנאה האבן פון דעם פארוואס נישט?

"א איד איז אמאל געקומען בעטן א ברכה פאר שלום בית! דער ראש הישיבה האט אים געענטפערט זאגנדיג די געציילטע ווערטער: אן עצה פאר שלום בית איז צו שווייגן און מכבד זיין." די ווערטער גיט ארויס א שטיקל שפאלט פון זיין דמות. ער פירט זיך אויך אזוי. ער רעדט ווייניג, ער לאזט יענעם אויסרעדן און איז אייביג מכבד.

א פעדער און שרייבט אריין אין דעם ספר אפאר ווערטער.

די סצענע וועט זיך איבער'חזר'ן צוויי מאל, ביי ביידע בר מצוה בחורים און דאן וועט אנקומען מיין רייע. נאכ'ן פאררעכטן מיין גארטל בייג איך זיך צו צום פלעסטיק-וואנט. מיט א ליבליכקייט ווינטש מיך דער ראש הישיבה א גוט יאר און איז מרעיף ברכות לרוב.

די רייע רוקט זיך שנעל. די צייט איז קורץ. איך האב באקומען מיין ברכה אבער איך קען זיך נישט אפרייסן פון דעם ארט.

די מונטערקייט, די פרישקייט אין זיינע אויגן, די געלאסענקייט באצויבערט, נאר ווען דער גבאי ווייזט מיר אז עס האט נישט קיין טעם צו בלייבן שטיין דא, מוז איך מיך רוקן אין א זייט.

איך געב א שבח והודיה פאר'ן בורא עולם אז איך האב דערלעבט אזא מאמענט, א מינוט וואס וועט זיכער בלייבן גוט און שטארק איינגעקריצט אין מיין זכרון.

אשרי מי שעמלו בתורה.